

2024-yil – Yoshlar va biznesni qo'llab-quvvatlash yili

O'ZBEKISTON

BUNYODKORI

№29-30 (782-783) 2024-yil 5-aprel, juma

IJTIMOIY-IQTISODIY GAZETA

СТРОИТЕЛЬ УЗБЕКИСТАНА

f uzbunyodkor

t.me/uzbunyodkor

uzbunyodkor

info@uzbunyodkor.uz

uzbunyodkor.uz

Gazeta 2016-yil 2-avgustdan haftaning seshanba va juma kunlari chiqadi.

YOSHLARGA OID ISLOHOTLAR – davlat siyosatining ustuvor vazifasi

Sifatli ta'lim – Yangi O'zbekiston poydevori

Sadoqat SIDDIQOVA,
Buxoro muhandislik-teknologiya
instituti rektori,
Xalq deputatlari Buxoro viloyat
Kengashi deputati.

Hozirda olyi ta'lim muassasalarini oldiga qo'yilgan vazifalarni bajarish uchun ular tom ma'noda mustaqil bo'lishi, barcha turdag'i bo'ysunishlarni bekor qilinishi talab etilmoqda. Olyi ta'lim muassasalarida jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy ehtiyojlariga mos mutaxassislar yetkazib berish, xalqaro tajriba, xalqaro standartlarni joriy etish bosh maqsadga aylanmoqda.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasi Olyi ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi Farmoniga ko'ra, institutimiz ta'limni tizimli isloq qilishning ustuvor yo'nalishlarini belgilash, zamonaviy bilim va yuksak ma'naviy-axloqiy fazillatlarga ega, mustaqil fikrlyagidan yuqori malakali kadrlar tayyorlash jarayonini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish, modernizatsiya qilish, ilg'or ta'lim texnologiyalarni joriy etishga doir yangi chora-tadbirlarni amalga oshirmoqda.

Olyi ta'lim kredit-modul tizimini raqamlashtirishi va o'quv jarayoni shafoliyini ta'minlash, talabalar kontingentini bilan shug'ullanish, dekanatlarning tegishli funksiyalari, kadrlar bo'limi, qabul bo'limi va hisobxona kabi bo'linmalar faoliyatini markazlashtirish holatida tashkil etish maqsadida. O'quv-uslubiy boshqarma tarkibida "Akademik faoliyat va ta'lim normativ ta'minoti", "Malaka oshirish va talabalar amaliyotini tashkil etish", "Ta'limning kredit tizimini boshqarish" hamda "Ofis registrator va talabalar bilan ishshash" mehnatzimlari tashkil etilgan bo'lib, bugungi kunda samarali faoliyat yuritib kelmoeda.

Olyi ta'lim tizimiga "Elektron kutubxonalar" platformasini joriy etish va doimiy faoliyatini ta'minlash to'g'risida"gi Olyi va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2022-yil 13-iyulagi 225-soni buyrug'i iro uchun

2024-yilda ham Buxoro muhandislik-teknologiya instituti olyi va professional ta'lim, ilm-fan yo'nalishlarida bir qator maqsadlarni o'z oldiga qo'yan:

- 2 ta ta'lim yo'nalishi (Energetika hamda Neft va gaz ishi) va magistratura mutaxassisliklari bo'yicha ta'lim dasturlari xalqaro standartlar talablari asosida qayta ishlab chiqiladi hamda ASIN agentligi tomonidan Xalqaro akkreditatsiyadan o'tkazish bo'yicha analiy ishlar boshlanadi;
- professor-o'qituvchilar va doktorantlar 19 ta professional ta'lim muassasalariga biriktiladi hamda aniq va tabiiy fanlarni o'qitish va iqtidori yoshlarni saralashga ko'maklashadi;
- institut olimlari 544 ta mahallalarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi bo'yicha ilmiy tadqiqotlar olib boradi hamda 13 ta tuman (shahar)larni tahsil qilib, ulardag'i imkoniyatlar asosida rivojlanishirish sohalardida takliflar ishlab chiqadi;
- institut qoshida "IT akademiya markazi" ishga tushiriladi hamda 2024-yilda raqamli texnologiyalarni jalal joriy qilishni ta'minlash chora-tadbirlar rejasiga muvoqiq yoshlarning innovatsion tashabbuslari qo'llab-quvvatlanadi.

Mamlakatimizda yoshlarning har tomonloma komilson sifatida voyaga yetishlari, ilm va kasb hunar sirlarini o'zlashtirishlari, shuningdek, tadbirkorlik faoliyatini yo'nga qo'yishlari uchun keng sharoit va imkoniyatlar yaratish davlatimizning bosh siyosiy maqsadlaridan biriga aylangan. "O'zbekiston - 2030" strategiyasida ham yoshlarni qo'llab-quvvatlash masalasiga oid ko'plab vazifalar belgilangani hamda 2024-yilni "Yoshlar va biznesni qo'llab-quvvatlash yili" deb nomlanishining o'zi ushbu masala davlat siyosatida naqdgar muhim ahamiyat keltirilishi anglatildi.

Davlatimiz rahbari joyorda aholi vakillari bilan uchrashuvlarda va yig'ilishlarda yoshlarni qo'llab-quvvatlash masalasiga katta urg'u beradi. Mazkur masala

har bir mahalla raislaridan boshlab davlat boshqaruvi idoralarini rahbarlarigacha barchanering eng asosiy vazifalarini o'rnani ko'p bor ta'kidlaydi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 21-fevraldagi "O'zbekiston - 2030" strategiyasini "Yoshlar va biznesni qo'llab-quvvatlash yili"da amalga oshirishga oid davlat dasturi to'g'risida"gi PF-37-soni Farmonida qayd etilgan maqsad va vazifalar ijrosini ta'minlashda omaviy axborot vositalardan ham tashabbus ko'satishni labat etidi.

Shu ma'noda, "O'zbekiston bunyodkori" gazetasi tahririyati mamlakatimiz qurilish va kommunal sohasi uchun kadrlar yetishtiruvchi oly ta'lim muassasalarini faoliyatini keng yoritish, ularda ta'lim olayotgan iste dodli va

iqtidori yoshlarni kashf etish, ularning erishgan yutuqlarini keng jamotchilikka, tengqurlarga iibrat sifatida targ'ib etishni maqsad qilgan. Bu boroda tahririyat xodimlari o'tgan yili oly ta'lim muassasalarini bilan hamkorlik o'rnatisht maqsadida talaba-yoshlar bilan ijodiy uchrashuvlar tashkil qilgandi. Ana shu uchrashuvlarda oly ta'lim muassasalarini gazeta sahifalarida mehmon bo'ishlari taklifi o'rta tashlangandi.

Bugungi sonda birinchilar qatori Buxoro muhandislik-teknologiya instituti jamoasi "O'zbekiston bunyodkori" gazetasi mehmoni bo'lmoxda. Gazeta-ni o't-sahifada institut va uning fakultetlari haqidagi, o'qituvchilar, talabalarining turli mavzulardagi maqolalarini joy olgan.

Namunali olyi ta'lim dargohi

Norbek YULDOSHYEV, Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektor.

Markazi Osyo – qadim zamonlardan buyon insoniyat madaniy taraqqiyotining markazi. Buxoro -ilm-fan o'chog'i, Sharq gavhari, diniy va falsafiy bilimlar makoni, buyuk olimlar, mutafakkirlar yurti. Hayratlanarli darajada donolik, muqaddaslik va ta'lim berish muhitiga ega bo'lgan shahar. Ushbu shaharda o'zingizni go'yo boshqa dunyoda va boshqa sayyorada bo'lgandek his etasiz. Madaniy, diniy, etnik sivilizatsiyalarning betakror aralashuvni Buxoroni unutilmas taassurotlar shahriga aylantirdi.

Qolaversa, undagi nufuzli olyi ta'lim muassasalarini ham o'zlarining ilmiy yutuqlari, olamshumul nazaryalarini bilan dunyoga mashhur. Buxoro muhandislik-teknologiya instituti yoshlari ajodalr merosi, ular goldirgan ilm-fanga oid asarlar, bebafo boyliklarni qunt bilan o'rganib kelmoqda. Muassasa ta'lim sifati, yoshlarning intellektual, ijodiy, jismoni va axloqiy jihatidan shakllanishi hamda rivojlanishi, bandlik va bo'sh vaqtini mazmuni tashkil etish borasida namunalni olyi ta'lim dargohi hisoblanadi.

Institut 1977-yilda tashkil topgan bo'lib, bu yil 47 yilligini nishonladi. Hozirgi kunda 100 000 dan ortiq talaba ushbu olyigohni tugatib, nufuzli davlat tashkilotlarda, turli sohalarda muvaffaqiyatli faoliyat ko'satis, respublikamiz iqtisodiyotini rivojlanishiga munosib hissa qo'shib kelishmoqda. Ayni paytda institutda 8 ta fakultet mavjud. Bular – Arxitektura-qurilish, Kimyoiy va oziquvot texnologiyalari, Yer ust va transporti tizimlari, Paxta va yengil sanoat texnologiyalari, To'qimachilik va charm sanoat, Neft-gaz texnologiyasi, Energetika, Texnologik jarayonlarni boshqaruv tizimlari fakultetlari.

Fakultetlarda 33 ta kafedra, "Axborot texnologiyalari" va "Iqtidori talabalari" markazlari, institut qoshida 1 ta akademik litsey faoliyat ko'satmoqda. 56 ta ta'lim yo'nalishi bo'yicha 14007 nafr talaba tahlis olayotgan bo'lib, shundan 5377 nafrasi bakalavr, 33 ta mutaxassisliklari bo'yicha 121 dan ortiq magistr, 166 ta doktorant ilmiy ishlar bilan mashg'ul. Yoshlarga 600 dan ortiq professor-o'qituvchilar, ta'lim-tarbiya bermoqda. Ularning 35 nafrani fan doktori, professorlar, 221 nafrani fan nomzodi va dotsentlar.

Olyi o'quv yurtimizda xorijiy, ilmiy-innovatsion, ilmiy-amaliy loyihalar, tijoratlashtirish jarayonini ham samarali yo'ga qo'yilgan. Xususan, 2023 yil davomida 10 dan ortiq xalqaro ilmiy-amaliy konferensiylari tashkil etildi. Har yili 50 dan ziyod tadjiqotchi disertatsiyasi ishlini himoya qildi. Buxoro muhandislik-teknologiya institutida 120 dan ortiq "Zakovat" intellektual klublari, "Talabalar" teatr studiyasi, 50 dan ziyod to'garak va sport seksiyalari talabalarning bo'sh vaqtini mazmuni o'tkazishga hissa qo'shamoqda.

Institutimiz binosida 101 ta o'quv auditoriyasi, 134 ta laboratoriya xonasi mayjud bo'lib, 1650 ta kompyuter, axborot resurs markazida 216 750 dan ortiq kitob bor. "Zakovat" intellektual klublari, "Talabalar" teatr studiyasi, 50 dan ziyod to'garak va sport seksiyalari talabalarning bo'sh vaqtini mazmuni o'tkazishga hissa qo'shamoqda.

MAQSADIMIZ – BO'LAJAK QURUVCHILARNI TARBIYALASH

Shuhrat MURADOV, Arxitektura-qurilish fakulteti dekanı.

Arxitektura-qurilish fakulteti tasarrufida 4 ta mutaxassislik va 2 ta umumtexnik kafedralar mayjud bo'lib, zamon tabalalariga javob beradigan yuqori malakali kadrлarni zarus ixtisosliklar bo'yicha tayyorlash yuzasidan faoliyat ko'sratib kelmoqda. Fakultetda arxitektura, bino va inshootlar qurilishi, qurilish materiallari va konstruksiyalari texnologiyasi, mashinasozlik texnologiyasi, mexanika asoslari, chizma geometriya va muhandislik grafikasi kabi yo'naliishlarda mutaxassislar tayyorlanmoqda.

Bugungi kungacha 830 nafar talaba ushbu fakultetni bitirgan.
Ayni paytda 12 nafar doktorant, 106 nafar professor-o'qituvchi tabalarga saboq berib kelmoqda. Ilmiy salohiyat 33,75 foiz. O'quv mashg'ulotlarini samarali tashkil etish uchun zamonaviy texnik vositalar bilan ta'minlangan o'quv xonalar, o'quv adapiboytalar mavjud bo'lib, mutaxassislik kafedralarida yuqori sa-lohiyatli professor-o'qituvchilar dars berib kelmoqda.

Olib borilayotgan ma'ruba va amaliy darslar zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalab tashkil etilgan.

Fakultetimiz oldiga zamonaviy, innovatsion hamda mahalliy xomashyo bazasiga asoslangan qurilish materiallari va konstruksiyalari texnologiyalari bo'yicha yetuk bakalavr mutaxassislarini tayyorlash, o'quv usuliyi va ilmiy-tadqiqot ishlarni olib borish asosiy vazifa etib belgilangan. 2024/2025-o'quv yillardan boshlab esa ilk bor 70730309 – Qurilish materiallari, byum-lari, konstruksiyalari va ularni ishlab chiqarish texnologiyalari magistratura mutaxassisliklari bilan hamkorlik ornatilgan. Yuqordagi xorijiy oly ta'lif muassasalarini bilan stajirovka va xalqaro grantlar doirasida ham hamkorlik aloqalarini amalga oshirilmoqda.

Shuningdek, "Buxoro ta'mirlash mexanika zavodi" AJ, "Nasos tamirlash" UK, "Trubodetal" AJ, "Buxorosoztarmiservis" ICHK bilan mashinasozlik texnologiyasi kafedrasi o'tsasida hamkorlik shartnomalar imzolangan bo'lib, tabalabarning malakaviy amaliyotlari

o'tkazib kelinmoqda. Bularidan tashqari, arxitektura va qurilish sohasiga tegishli xorijiy oly ta'lif muassasalarining professor-o'qituvchilar bilan hamkorlikda ma'ruba va amaliy darslar tashkil etish yo'lg'a qo'yilgan. Xususan, Moskva davlat qurilish universiteti (MGSU), Qozog'iston arxitektura va qurilish akademiyasi (KAZGASA), Belarus milliy texnika universiteti (BNTU), Italiyaning "Luigi Vanvitelli" University of Campania universiteti, Germanianing "Potsdam University of Applied Sciences Germany" universitetlari bilan hamkorlik ornatilgan. Yuqordagi xorijiy oly ta'lif muassasalarini bilan stajirovka va xalqaro grantlar doirasida ham hamkorlik aloqalarini amalga oshirilmoqda.

Arxitektura va qurilish sohasidagi kadrлarni bo'lgan nuqtai nazardan qaralganda, kafedradagi biti-ruvchilarning 90 foiziga yaqin o'z sohalar bo'yicha ishga joylashib, ayni paytda ish faoliyatlarini olib bormoqda. Professor-o'qituvchilar rahbarligida 3 yil ketma-ketlikda

talabalar Respublika olimpiyadalarini sovindorlari aylay-ni. Ayniqsa, Beruniy nomidagi davlat stipendiysi sovindorlari ushbu kafedrada peshqadam.

Shuningdek, arxitektura kafedrasi ham soha-ga malakali kadrлarni yetishtirib berishga katta hissa

qo'shmoqda. Xususan, Buxoro viloyati Qurilish va uy-joy kommunal xo'jaligi bosh boshqarmasi va viloyatda faoliyat yuritotgan loyiha tashkilotlari hamda ishlab chiqarish korxonalar bilan hamkorlikda ko'plab loyi-halar amalga oshirilib kelinmoqda.

Energetika taraqqiyoti mamlakat rivojiga uzviy bog'liq

Nasullo SADULLAEV, Energetika fakulteti dekanı, Texnika fanlari doktori, professor.

Insoniyat taraqqiyotida kishilarning turli energiya manbalariga bo'lgan ehtiyojlar ularni tabiiy, ya'ni oltin, ko'mir va boshqa yoqilg'illardan, shamol va suv oqimi enerqiyasidan foydalanishga majbur qildi.

Keyinchalik fan va texnika taraqqiyoti va inqilobi tufayli XX-asning ikkinchi yar-midan boshlab asosan, elektr energiyasiga ehtiyoj oshib ketdi. Ana shu omillar energetikaning jadal rivojanishini taqozo qildi.

Umuman olganda, energetika tabiiy energiya resurslarining potensial enerqiyasini xalq xo'jaligida foydalanishga yaroqli va foydali energiya turlariga ay-lantirish hamda shu bilan bog'liq ilmiy texnik muammolarni hal qilish masalalari bilan shug'ullanadi. Energetik xavfsizlik, energetik samaradorlik va energetikning barqaror rivojanishi – energetika sohasining asosiy strategik yo'naliishlari hisoblanib, istiqbolda respublika energetika majmuasidagi innovatsion vektorining amalga oshirilishi doirasidagi vazifalar bajarilishi ta'minlaydi. Bu esa mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy rivojanishi istiqboldari bilan uzviy bog'liqidir.

Buxoro muhandislik-texnologiya instituti rektorining 2019-yil 25-yul 160-U sonli buyruq bilan Oliy va o'rta maxsus ta'lif vazirligi va institut. Kangashining 2019-yil 10-iyulida 8-soni majlis bayoniga asosan. Elektrotexnika va ishlab chiqarishda axborot kommunikatsiya texnologiyalari fakulteti negizida. Energetika fakulteti tashkil qilingan. Hozirgi kunda ushbu fakultetga energoadudit, energetika, elektri mexanikasi va texnologiyalari, fizika hamda o'zbek tili va adapiboyti kafedralari biriktilgan.

Fakultetda bakalavriat ta'lif yo'naliishida muqobil energiya manbalari, elektr texnikasi, elektri mexanikasi va elektr texnologiyalari, energiya tejamkorligi va energoadudit, energetika, elektr energetikasi mutaxassisliklari bo'yicha kadrлarni tayyorlanadi. Magistratura mutaxassisliklari esa

Har bir tadqiqot – yurt taraqqiyotiga xizmat qiladi

Zokir JUMAYEV, Yer ubi transporti tizimlari fakulteti dekanı.

Yer ubi transporti tizimlari fakulteti 2021-yil 20-sentyabrda Mehanika va arxitektura-qurilish fakulteti tarkibida Vobkent sanoat texnikumi bazasida tashkil etilgan. Bugungi kunda 255 nafar kunduzgi, 626 nafar sirtqi ta'lif shaklidagi talaba tahsil oladi.

Bakalavriat ta'lif yo'naliishida transport vositalari muhandisligi va qishloq xo'jaligini mechanizatsiyalashtirish, magistratura yo'naliishida esa qishloq xo'jaligini mechanizatsiyalashtirish sohalarida mutaxassislar tayyorlanmoqda. 2 ta yo'naliish bo'yicha 15 ta kunduzgi, 18 ta sirtqi guruhda ta'lif olayotgan tabalabalar orasida turli sohalar bo'yicha iqtidori yoshlar ko'p. Jumladan, sport, san'at, IT sohasida tabalab o'z iqtidorini namoyish etib kelmoqda. Ular institut, tuman, viloyat va respublika miyosidagi turli tanlovarda faxriyotlari o'rinnani qo'lg'a kiritishyapti.

Transport vositalari muhandisligi kafedrasida 2 nafar dosent, 5 nafar doktorant, 1 nafar katta o'qituvchi, 2 nafar assistent va 2 nafar stajyor o'qituvchi tabalabarga safiati ta'lif berib kelmoqda. 2023-yildan kafedra doktorantura oshilib, hozirda 5 nafar doktorant, 3 nafar mustaqil izlanuvchi ilmiy tadqiqot ishlari bilan shug'ullanmoqda.

O'quv va ilmiy ishlar bo'yicha Qozog'iston tizimi va kommunikatsiya akademiyasi, Tavriva davlat agrotexnika akademiyasi, Toshkent davlat texnika universiteti, Termiz davlat universiteti, Naman-

gan muhandislik texnologiya instituti, Toshkent transport universiteti kafedralari bilan mustahkam aloga o'natganimiz. Qishloq xo'jaligini mechanizatsiyalashtirish ilmiy tek-shirish instituti bilan ko'p yillardan beri kelyapmiz.

Fakultetimiz professor va dotsentlari tomonidan "Energiya tejamkor qishloq xo'jalik texnika va texnologiyalari yaratish", "Bu-

mashina ishlab chiqish va parametrlarini asoslash", "Qishloq xo'jaligi ekinlari qator oralariga mahalliy o'qit solish qurilmasi parametrlarini asoslash" kabi mavzularda ilmiy tadqiqot ishlari olib borilgan.

Kelgusidagi rejalar haqida gap ketgan-de, professor-o'qituvchilar ilmiy salohiyatini 2024-yil oxiriga qadar 70 foizga yetkazish, ham yili ishlab chiqarish korxonasi bilan muammolarni hal qilishga qaratilgan kamida 90 million so'milik xo'jalik shartnomalarini amalga oshirish, nufuzli xorijiy OTMlar bilan hamkorlikda davlat grantlari bajarishini yo'lg'a qo'yish, professor-o'qituvchilar va iqtidori tabalabarni start-up loyihalarida ishtiroy etishlari ta'minlash kabilarni aytish mumkin.

Iqtidorli talabalar fakultetimiz faxri

Sherbek HAYITOVA, Texnologik jarayonlarni boshqaruv tizimlari fakulteti dekanı.

Institutning Texnologik jarayonlarni boshqaruv tizimlari fakulteti O'zbekiston Respublikasi Oliy va O'rta maxsus ta'lif vazirligi tomonidan 2019-yil 10-iyulda tasdiqlangan institut tuzilmasiga muvofiq tashkil etilgan. Hozirgi kunda fakultetda 5 ta kafedra mavjud. Menejment, iqtisodiyot, texnologik jarayonlarni boshqarish, axborot kommunikatsiya tizimlari, oziq-ovqat va kimyo sanoati mashina hamda jiozholar kafedralaridir.

ning malakasini oshirish borasida hamkorlik o'natilgan va tabalabarni qo'shma dastur asosida o'qitish tizimi tashkil etilgan. Iqtidorli tabalabarni turli tanlov va stipendiyalar sohibi bo'lib kelmoqda. Xususan, Yusuf Yusupov 2021-yilda Islom Karimov nomidagi davlat stipendiyasi sohibi, Kursheed To'rayev 2022-yilda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti davlat stipendiyasi sohibi, Mehrangiz Xudoyorova esa Islom Karimov nomidagi davlat stipendiyasining 2022-yildagi sohibini bo'ldi. Fakultetimiz koordinatori Marvarbek Hayitov Navoiy nomidagi davlat stipendiyasi sovindorlari bo'ldi. Shuningdek, joriy yilda Kozma Minin nomidagi Nijij Novgorod davlat pedagogika universiteti tomonidan e'lon qilingan "Mamalakatning iqtisodiy rivojanishi: zamonaliv muammolari va ularni hal qilish yo'llari" mavzusidagi "Talaba, magistr, aspirantlarning ilmiy-tadqiqot ishlari bo'yicha IX Xalqaro tanlov"da tabalabarni faxli birinchi, ikinci va uchinchi o'rinnani egallashdi.

Talaba va magistrantlar har yili o'tkazilgan an'anaviy ilmiy respublika va xorijiy fan olimpiyadalarida ham muntazam ishtiroy etib kelmoqda. Xususan, Belgorod davlat universitetida tashkil etilgan "Organizatsiya mazsalidagi biznesda uchuslilik sovremennykh riskov" olimpiadasida faxli o'rinnani egallashdi. Yoshlar ma'naviyatini

yukseltirish va ularning bo'sh vaqtini mazsalidagi tashkil etish bo'yicha 10 ta ilmiy-texnikaviy to'garak ham tashkil etilgan. Tabalabarni va ularning yetakchilarini sa'y-harakati bilan "Yosh jarayonchi", "Yosh muhandis", "Mexatronika", "Buxgalteriya", "Yosh iqtisodchilar", "Menejment" kabi ilmiy to'garaklar faoliyat yuritmoqda. Ularga fakultetning 525 ga yaqin tabalabasi a'zo. Ushbu faoliyat natijalarini tabalabarni ilmiy konferensiyalari va plamerni hamda respublika tanlovlariga taqdirm etib kelinmoqda.

Fakultetda ilmiy innovatsion markaz ham tashkil etilgan bo'lib, unda ilmiy tadqiqotlar bilan bir vaqtida xo'jalik shartnomalari va tabalabarni bandligi ta'minlanmoqda. Usto-zhogird tizimi asosida barcha professor-o'qituvchilar iqtidori tabalabarni ilmiy tadqiqot ishlarni olib boradilar. Start-up loyihalar institut bosqichidan muvaffaqiyatlari o'tib, Respublika bosqichiga taqdirm etildi. Bundan tashqari, professor-o'qituvchilar tabalabarni innovatsion ko'rgazmalarida ham faol ishtiroy etishmoqda.

Ishlab chiqarish korxonalari bilan samarali hamkorlik

Zebo TO'XTAYEVA,
Paxta va yengil sanoat texnologiyalari fakulteti dekanı,
pedagogika fanlari doktorı,
professor.

Fakultetimiz 2019-yildan faoliyat olib boradi. 4 ta kafedra – texnologik mashina va jihozlar, tukuvchilik sanoatida innovatsion texnologiyalar, ijtimoiy fanlar, olyi matematika kafedralarları mavjud. Kunduzgi

ta'limg shaklida 509 nafar, sirtqi ta'limga 767 nafar talaba tahsil olmoqda. Professor oqituvchilar soni jami 83 nafar bo'lib, shundan 7 nafari fan doktori, 37 nafari fan nomzodi, dotsentilar, 62 nafari katta oqituvchi yoshlarga saboq berib kelyapti. Ilmiy salohiyati – 53 foiz.

Darslar kunduzgi va sirtqi ta'limg shaklida tashkil etilgan bo'lib, mutaxassislik fanlaridan 4 ta laboratoriya xonasi bilan ta'minlangan. Talabalar "O'zto'qimachiliksanoat" uyushmasi tarkibiga kiruvchi yirik ishlab chiqarish korxonalariga amaliyotga yuborilmoga va mazkur uyushma tarkibidagi korxonalarning o'zida ish bilan ta'minlayapti. Shuningdek, talabalarning amaliyotlari "Shofirkon" Ekvatorial Teks" MChJ, Kogon shahridagi "Fashion_Art Academy", Buxoro shahridagi "Zarkon" MChJ, Qorako'l tumanidagi "Mamedova Shaxlo" xususiy korxonasini, Buxoro shahridagi "Bobomurodov Karimjon Komiljonovich" TASH, Buxoro shahridagi "Sanoat gilam" MChJ, Qashqadaryo viloyatidagi "lyman Tex Group" MChJ, Buxoro shahridagi "Shukrulloyev Feruz Sayfilloyevich" YATT, "BHR Beta Tek" MChJ, "WBM Romitex Dirom" MChJ kabi korxonalar bilan tuzilgan shartnomalar asosida tashkil etilmoqda.

Xalqaro OTMlardan A. N. Kosig'in nomidagi Moskva davlat universitetining Badiyi modellaşdırish, tukuvchilik mahsulotlarini loyihalash va texnologiyasi kafedrasini, Iванnov davlat politexnika instituti, Sankt-Peterburg dizayn va texnologiya instituti, Don davlat texnika universiteti (Rossiya) professor-oqituvchilar bilan hamkorlikda ish olib boryapmiz.

Malakali kadrlar – soha rivojiga xizmat qiladi

Ruslan HAYITOV, Neft-gaz texnologiyasi fakulteti dekanı.

Fakultetimiz Neft va gaz sanoati nomi bilan 1995-yilda tashkil topgan bo'lib, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2013-yil 15-apreldagi "Buxoro muhandislik-texnologiya institutini tashkil etish to'g'risida"gi 1954-sonli qarori asosida Neft-gaz texnologiyasi nomini olgan. Bugungi kunga qadar mazkur fakultetni 3 mingga yaqin talaba bitirgan. Hozirgi kunda esa 50 ta akademik guruhda 1041 nafar talaba tahsil olmoqda.

Fakultetga 5 ta – neftni qayta ishlash texnologiyasi, gazni kimyoqiy qayta ishlash texnologiyasi, neft va gaz ishi, xorijiy tillar hamda kimyoqiyatni birkirtilgan. Bugungi kunda 80 nafar professor-oqituvchi faoliyat ko'satib kelmoqda. Jumladan, ilmiy darsiga va ilmiy unvonga ega oqituvchilar 50 nafarni tashkil qildi. Ilmiy salohiyati – 63 foiz.

Ayni paytda neft va gaz kimyosi va texnologiyasi hamda Kalliod va membrana kimyosi ixtisosliklari bo'yicha tayanch doktorantura (PhD) hamda doktoranturada (DSc) jami 12 nafar tayanch doktorant, 22 nafar mustaqil tadqiqotchi va 5 nafar doktorant ilmiy izlanshi olib bormoqda. Bugungi kunga qadar fakultetda ilmiy-tadqiqot loyihalari asosida 2018-yilda 100 mln so'mlik, 2019-yilda 167 mln so'mlik, 2020-yilda 220,3 mln so'mlik davlat grantlari hamda 5 mln so'mga yaqin xo'jalik shartnomalar bajarilgan.

Shuningdek, 3 ta ilmiy innovatsion markaz faoliyat olib boryapti. Markazlarda ilmiy tadqiqotlar bilan bir vaqtida xo'jalik shartnomalari va talabalar bandligi ta'minlanmoqda. Xususan, 5 nafar talaba va 2 nafar ilmiy tadqiqotchi doimiy ish bilan band. Fakultetning I. M. Gubkin nomidagi Rossiya davlat neft va gaz universiteti (Milliy tadqiqot universiteti) (Rossiya Federatsiyasi), Xebej texnologiya va muxandislik kasb-hunar universiteti (Xitoy), Yangdjou politeknika instituti (Xitoy), M. Auezov nomidagi janubiy Qozog'iston davlat universiteti (Qozog'iston), Satpaev universiteti (Qozog'iston) qabi qator xorijiy olyigholar va tashkilotlar bilan o'zaro hamkorlik aloqalari o'rnataldi.

Shu orinda sifatli kadrlar tayyorlash bo'yicha olib borilayotgan salmoqli ishlar yuzasidan fakultetning xorijiy olyi ta'limg

muassasalar bilan "Akademik almaschinu" dasturi bo'yicha o'zaro hamkorlik aloqalari o'rnatalganini alohida ta'kidlash lozim. I. M. Gubkin nomidagi Rossiya davlat neft va gaz universiteti (Milliy tadqiqot universiteti), M. Auezov nomidagi janubiy Qozog'iston davlat universiteti, Satpaev universiteti (Qozog'iston) yetuk professor-oqituvchilari institutimizda taqvimiy-reja asosida mutanzat sohaga oid mutaxassislik fanlaridan o'quv mashg'ulotlarini onlayn va offlayn shaklda olib borishadi.

2023-yilda Xebej texnologiya va muhandislik kasb-hunar universiteti, Yangdjou politeknika instituti hamda fakultetimiz o'tasida o'zaro hamkorlik memorandum tuzildi. Bu memorandum asosida fakultet dekanı boshchiligidagi 3 nafar professor-oqituvchi Xebej texnologiya va muhandislik kasb-hunar universiteti 15 kunlik stajirovka bo'lib qaytishdi. Bundan tashqari, Yangdjou politeknika instituti bilan tuzilgan 5 yilga mo'ljallangan o'zaro hamkorlik kelishuviga binoan fakultet talabalarini mazkur institutda tahsil olishi, professor-oqituvchilarga esa o'quv mashg'ulotlarini olib borish imkoniy yaratilgan. Bularning natijasida bugun biz ta'limg berayotgan yoshlar kelgisida yurtimiz taraqqiyotiga hissa qo'sha oladigan malakali kadrlar bo'lib yetishadi, degan umiddamiz.

Nazariy bilimlar amaliyotda mustahkamlanmoqda

Farhod KAZAKOV, To'qimachilik va charm sanoat fakulteti dekanı.

Fakultetimiz 2019 yilda tashkil topgan bo'lib, unda 4 ta kafedra mavjud. Bular – charm buyumlar texnologiyasi va dizayni, to'qimachilik mahsulotlari texnologiyasi, sanoat ekologiyasi, jismoniy madaniyat kafedralaridir. Hozirgi kunda kunduzgi ta'limga 492, sirtqi ta'limga esa 588 nafar talaba tahsil olmoqda. Bularlardan tashqari, 18 nafar doktarant hamda 70 nafar professor-oqituvchi faoliyat yuritadi. Ularning ilmiy salohiyati 50,07 foizini tashkil qildi. Darslar kunduzgi ta'limg va sirtqi ta'limg shaklida tashkil etilgan bo'lib, mutaxassislik fanlari maxsus laboratoriya xonalarini bilan ta'minlangan.

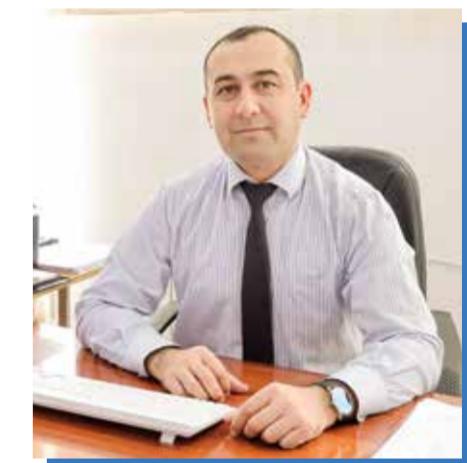

Bugungi kunda bitiruvchilarimiz respublikaning yetakchi ishlab chiqarish korxonalarida mehnat faoliyatini olib bormoqda. Bundan tashqari, iqtidori talabalar magistratura va olyi ta'limga keyingi ta'limg shaklida oqishlarini davom ettirishyapti. Ularning iqtidori rivojlanish uchun 10 ta ilmiy-texnikaviy to'garak tashkil etilgan. Ko'plab talaba va doktorantlar xalqaro hamda respublikalik ko'rik-tanlovlar g'olib bo'lishgan. Qolaversa, institutda tashkil etilgan sport musobagalarida fakultetlari va professor-oqituvchilar muuntazam ishtirok etib, sovrinli o'rinnarini egallab kelmoqda. Joriy yilda 4 nafar talaba "Ulug'bek vorislar" tanlovining g'olib bo'lishdi.

Bugungi kunda fakultetda olib borilayotgan ilmiy-tadqiqotlar bo'yicha olyan natijalar hamkor ishlab chiqarish korxonalarida amaliyotga muvaffaqiyatlari joriy etib kelinmoqda. Qolaversa, 100 dan ortiq soha ixtisosligiga mos ishlab chiqarish korxonalar bilan hamkorlik shartnomalari tuzilgan va shunga asosan, nazary ta'limg bilan amaliyotning integratsiyasi yo'lg'a qo'yilgan. Korxonalar bilan tuzilgan hamkorlik shartnomalariga asosan, bo'sh vaqtlarida qo'shimcha daromad topishlari uchun shu korxonalarda 50 ga yaqin talabamiz ayni paytda ish faoliyatini olib bormoqda.

Talabalarning bo'sh vaqtini mazmuni tashkil etish maqsadida 22 ta ilmiy-texnikaviy to'garak tashkil etilgan. 3 nafar talabamiz xalqaro ko'rik-tanlovlar g'olib, 2 nafar talaba esa respublika ko'rik-tanlovlar va fan olimpiyadalaridagi oliborishgan. Qolaversa, institutda tashkil etilgan sport musobagalarida fakultet talabalarini va professor-oqituvchilar muuntazam ishtirok etib, sovrinli o'rinnarini egallab kelmoqda. Joriy yilda bir nafar talabamiz Beruniy nomidagi stipendiyasi sazovor bo'di.

Bundan tashqari, "Yosh dizaynerlar", "Yosh ijodkor to'qimachilar", "Yosh ekolog" to'garaklar tasiqlangan Nizom va reja bo'yicha faoliyat obil bormoqda. Ularda talabalar darsdan so'ng bo'sh vaqtlarida o'zlarini qiziqirgangan mutaxassislik yo'nashishlari bo'yicha malakali professor-oqituvchilardan qo'shimcha bilimi olishmoqda. 100 dan ortiq soha ixtisosligiga mos ishlab chiqarish korxonasi bilan hamkorlik shartnomasi tuzilgan va shunga asosan nazary ta'limg bilan amaliyotning integratsiyasi yo'lg'a qo'yilgan.

Bugungi kunda fakultetda olib borilayotgan ilmiy-tadqiqot natijalariga ko'ra, hamkor ishlab chiqarish korxonalarida tashkil etilgan amaliyot jarayonlari ham muvafqiyatlari amalga oshirilayapti. Iqtidori, salohiyati, qiziqishlari va tanlovlari nobatiga olyan holda 1-4-kurs talabalar belgilangan muddatda sohaning real sektorlarda faoliyat olib borayotgan "O'zcharmsanoat" va "O'zto'qimachiliksanoat" uyushmasi tarkibiga kiruvchi yirik ishlab chiqarish korxonalariga amaliyotga yuborilib, mazkur uyushmalar tarkibidagi korxonalarining o'zida ish bilan ta'minlayapti. Ishlab chiqarish korxonalar bilan tuzilgan hamkorlik shartnomalariga asosan, bo'sh vaqtlarida qo'shimcha daromad topishlari uchun ayni paytda shu korxonalarda 80 ga yaqin talaba ish faoliyatini olib bormoqda.

Yurt kelajagi – bugungi yoshlar qo'lida

Rashid ADIZOV, Kimyoviy va oziq-ovqat texnologiyalari fakulteti dekanı, t.f.n., dotsent.

Institut rektorining 2017-yil 7-avgustdagи 126-U (02) sonli buyrug'iga asosan, kimyoviy va oziq-ovqat texnologiyalari fakulteti tashkil etildi. Fakultetning mutaxassis kadrlar tayyorlaydigan kafedralar bilan ishlab chiqarish korxonalarini o'tasida doimiy hamkorlik yo'lg'a qo'yilgan bo'lib, korxonalarda kafedra filiallari tashkil etilgan. Bundan tashqari, ishlab chiqarish korxonalaridan ta'limg jarayoniga jaib qilingan mutaxassislar ham talabalarda tanlagan sohasiga qiziqish uyg'otmoqda.

Eng faol tadbirkor talabasi" nominatsiyasi bo'yicha qatnashib, faxri 1-o'rinni egalladi.

Grant mablag'lari hisobidan kafedra "SMART" o'quv xonasi va "Robototexnika va sxemotexnika" laboratoriysi tashkil etildi. Shuningdek, xorijiy grantlar borasida Germaniya davlatining "Markazi Osiyoda kasbiy ta'limg – I" regional dasturi Germaniya Xalqaro Hamkorlik Jamiaty (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) loyihasi doirasida 13000 yevro mijqdorida hamkorlik ishlari obil bormoqda. Metrologiya va standartlashtirish kafedrasida 2020 – 2022-yillarda "Olyi ta'limgizim modernizatsiya qilish" loyihasi Akademik innovatsiyalar fondining AIF-2/20 "Teknixa yo'nalishidagi olyi ta'limg muassasalarida shaxsga yo'nalitirilgan innovatsion texnologiyalar asosida malakali injener kadrlar tayyorlash va professor-oqituvchilarining malakaligini oshirish sifatini yaxshilash" nomli jahon banki grant loyihasi doirasida ilmiy tadqiqot ishlari obil borildi.

Shu orinda, xalqaro aloqalarining yo'lg'a qo'yilganligi ham diqqatga sazovordir. Mogilyov davlat oziq-ovqat universiteti bilan hamkorlikdagi "2+2" qo'shma

dasturi asosida bir qator ta'limg yo'nalishlari bo'yicha mutaxassislarini tayyorlash yo'lg'a qo'yildi. Xususan, fakultet qoshida Yaponiya xalqaro hamkorlik banki (JIBC)ning UZB-P6 "O'rta maxsus kasb-hunar ta'limgi rivojlantirish" umumiyyat bahosi 500 000 000 so'mni tashkil etgan loyihasi bo'yicha Polsha Xalq Respublikasi qondolat, non-borluva makaron mahsulotlari ishlab chiqarish kichik mini sexi (o'quv

ishlab chiqarish laboratoriysi) tashkil qilinmoqda. Qolaversa, xorijiy mamlakatlarning yetakchi olyi ta'limg muassasalarini, jumladan, M. O. Avezov nomidagi Janubiy Qozog'iston universiteti, Rossiya davlati N. I. Lobchevskiy nomidagi Nijniy Novgorod davlat universiteti, Janubiy Ural Sport, turizm va servis davlat instituti bilan o'zaro hamkorlik ishlari amalga oshirib kelinmoqda.

Fakultetimizda 6 ta kafedra faoliyat ko'satib kelmoqda. Jami 2335 nafar talaba 2023/2024-o'quv yilidan boshlab tegishli bakalavriat ta'limg yo'nalishlari bo'yicha tahsil olmoqda. Joriy o'quv yilda 5 nafar fan doktori, professor, 6 nafar fan doktori (DSc), 23 nafar falsafa doktori (PhD) tayyorlangan. Professor-oqituvchilar tomonidan 23 ta darslik, 66 ta monografiya va 27 ta o'quv qo'llanma va 18 ta uslubiy qo'llanma chop etildi. 45 ta elektron darslik yaratilgan, talabalarining asosli bilim olishlari uchun keng imkoniyatdir.

Shuningdek, 4 ta patent, 46 ta foydali modellar uchun guvohnomalar olinganligi esa barchamizning yutug'imizdir. 200 ta xorijiy jurnallarda maqola, jum-

Jamiyatda xotin-qizlar faolligining ahaliyati

Doniyor GAFUROV,
 Yoshlar masalalari va ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha birinchli prorektor,
 folsafa fanlari doktori (PhD).

Yurtimizda xotin-qizlar ijtimoiy faolligiga juda qadimdan e'tibor berilgan.
 Ayniqsa, insoniyatning buyuk ma'naviy merosi "Avesto"da bu quyidagicha izohlangan: "O'g'il bolalarga nisbatan qiz bolalar ilmu-donish o'rganishga jiddiyoq kirishsinlar. Zeroki, ular ota-onas xonadonida bo'lgan vaqtlarida ota ro'zg'orini tartibga solib, ziynat berib borsa, jufti haloli manziliga borgach, bolalar tarbiysi, ta'limi bilan kelajak nasl tarbiysi bilan mashg'ul bo'lomog'lari lozim bo'ladidi".
 Shuningdek, Avestodagi "Bahor oyining bir kuni ayollar iyi-dayrami qilib belgilab qo'yilsin", degan so'zlar ham ularning mashaqqatlari mehnati yuksak qadrlanganidan dalolatdir.

Yangi O'zbekistonda bugungi kunda xotin-qizlarning ijtimoiy, intellektual va mehnat potensialiga munosabat tubdan o'zgaridi. Ularning ijtimoiy-siyosiy faoliyoti oshdi, aslo kamayani yo'q. Ayloning uy bekasi va farzand tarbiyachisi bo'lish bilan bir qatorda davlat va jamiyat hadishtirishga munosabatli qilib shaxs eksani qaror topdi. Bugun ayol-on, ayol-ustoz, ayol-o'qituvchi, ayol-shifokor, ayol-siyosatchi, ayol-jodkor, ayol-tadbirkor, ayol-rahbar. Demak, bugun ayollar ishtirot etmagan sohaning o'zi yo'q.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev rahnamahida obil borilayotgan islohotlar mohiyat-mazmuni xotin-qizlarning ijtimoiy-siyosiy himoya qilish va ayni vaqtga xotin-qizlarning huquq va imkoniyatlariga qaratilganligi bilan ahamiyatlidir. Ayniqsa, "xotin-qizlarning ijtimoiy-siyosiy faoliyoti oshirish, ularni davlat va jamiyat boshqaruvadagi o'rinni kuchaytirish, xotin-qizlar, kasb-hunar kolleji bitiruvchilarining bandilini ta'minlash, ularni tadbirkorlik faoliyatiga keng jalb etish, oila asoslarini yanada mustahkamlash" yaqin besh yilda qilinajak rejalaramizdir.

Ishlohotlarni hayotga tatbiq etish natijasida bugungi kunda mamlakatimizda birgina ilm-fan sohnasi mehnat qilayotgan olma ayollarimizning 6 nafari akademik, 514 nafari fan doktori, 4780 nafari fan nomzodi sifatida faoliyat obil borayotgan bo'sa, Oly Majlis Senati a'zolaringin 7 foizini, qonunchilik palatasi deputatlarining 16 foizini, xalq deputatlar viloyat, shahar, turan kengashlarida yuzlab opa-singillarimizning borligi barchamizni qovontiradi.

Ma'lumki, BMTning barqaror rivojlanish maqsadlaridan kelib chiqib qabul qilingan

"O'zbekistonning 2030-yilgacha bo'lgan davrda barqaror rivojlanish sohasidagi milliy maqсад va vazifalari" dagi 5-maqсад - Gender tenglikni ta'minlash hamda barcha xotin-qizlarning huquq va imkoniyatlariga qaratilganligi bilan ahamiyatlidir. Ayniqsa, "xotin-qizlarning ijtimoiy-siyosiy faoliyoti oshirish, ularni davlat va jamiyat boshqaruvadagi o'rinni kuchaytirish, xotin-qizlar, kasb-hunar kolleji bitiruvchilarining bandilini ta'minlash, ularni tadbirkorlik faoliyatiga keng jalb etish, oila asoslarini yanada mustahkamlash" yaqin besh yilda qilinajak rejalaramizdir.

Prezidentimizning 2019-yil 7-mart-dagi "Xotin-qizlarning mehnat huquqlari qafolatlarini yanada kuchaytirish va tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlashsha oид chor-a-tadbirlar qo'grisida" qaror qilinashga o'tsqi bo'ldigan ayrim omillarga chek qo'yildi. Jumladan, ayollar pensiya yoshiga yetganda ham (55 yosh) ular bilan tuzilgan mehnat shartnomasini 60 yoshga to'lgunga qadar ish beruvchining tashabbusi bilan beker qilish ta'qiqlandi.

Yuqoridaq islohotlardan bizning diyorimizda ayolni qadrash, uni og'ir ishlardan xalos etish, yomon illatordan himoya qilishiha bugun butun jamiyat burchli ekanai ko'rinib turibdi. Ya'ni, jamiyatimizda xotin-qizlar manfaatlarini himoya etishning huquqiy asoslarini yaratilgan va tobora takomillasib bormoqda. Shunday ekan, gender tenglikni ta'minlash borasida obil borilayotgan islohotlar, yaratilayotgan sharoitlar xotin-qizlarning jamiyatidagi o'z o'rniya yanada mas'uliyat bilan qarash, o'z ustida ishlash, iste'dodi va intellektual salohiyatini oshirish uchun faollashishga chorlaydi.

Yuksak ma'naviyat – jamiyat rivojining muhim omili

Sheroz TEMIROV,
 Institunitning Yoshlar bilan ishshasi, ma'naviyat va marifat bo'limi boshlig'i.

Mustaqillik tufayli yorqin istiqbol sari yuz burgan yurtimiz qiyofasida ro'y berayotgan teran va mazmunli o'zgarishlar, olg'a siljishlarning guvohi bo'lmoqdamiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ma'naviy-ma'rifiy ishlar tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qaror ustuvor yo'nalishlar sifatida, birinchli navbatda, "Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari" g'oyasini umummilliy harakatga aylantirish, oila, ta'lim muassasalarini va mahallallarda ma'naviy tarbiyaning uziyilagini ta'minlash vazifasi qo'yilgan.

Oila, mahalla va ta'lim muassasalarida yoshlar tarbiysi, jamiyatdagi uyushmagan yoshlar bilan maqsadli, g'oyaviy-tarbiyiy hamda mafkuraviyishlarning yuzaki tarzda obil borilayotgan, jinoyatchilik, radikal ruhdagi harakatlarga adashib qo'shilib qolish, milliy qadriyatlarga e'tiborsizlik, erta turmush qurish, olivavi ajrimlar kabi salbiy holatlarning oldini olishga qaratil-

gan targ'ibot ishlarini kuchaytirish har doimidan ham muhim vazifaga aylanib bormoqda.

Prezident Shavkat Mirziyoyev boshchiligidagi O'zbekiston rahbariyatining buyuk xizmatlaridan biri shundaki, Uchinchilik Renaissance sari borish taraddudida respublikaning butun ijtimoiy-iqtisodiy, madaniy va ma'naviy hayotini qamrab olyapti.

Shu bo'sidan ham keyingi yillarda mamlakatda barcha sohada jadal obil borilayotgan islohotlar, yuksalish va bunnodkorliklar bunga mustahkam poidevor yaratmoqda. Yangi O'zbekistonimizning har bir odimi, qo'rg'a kiritib borayotgan katta-yu kichik yutug'imi z o'z-o'zidan yuzaga kelmaydi. Ularning zamrida yangi hayot, ijtimoiy tuzum jodkorlarining katta fidokor mehnati, aniq maqsadlar sari yo'naltirilgan sa'y-harakatlari mujassamlashganligini doimo yodimizda tutmog'limiz kerak.

Vatan mening taqdirimda

Alisher TO'YMURODOV,
 Kimyoyiv va oziq-ovqat texnologiyalari fakultetining 4-bo'sqich talabasi, Beruniy nomidagi davlat stipendiyasi sohibi.

Tarixga nazar soladigan bo'sak, shu kungacha yer yuzda qanchadan qancha sultanatlar, imperiyalar, davlatlar hukm yuridi.
 Dunyoning larzagda soladigan darajadagi olamshumul kashfiyotlar insoniyatga taqdim etildi. Dunyo rivojlandi, ilm-fan ulkan yutuqlarga erishdi. Ammo hali biror mamlakat tarixida yoshlar burchalik e'tibor qaratilgan edi...

Bugungi kunda mustaqil va jonajon vatanimiz – Yangi O'zbekistonda yoshlar siyosatiga doir izchil ishlar amalga oshirilmoqda. Buni ilk faoliyat kunlarini boshlashlari bilan yoshlar siyosatini davlat darajasiga ko'targan prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev misolda yaqqol ko'rishimiz mumkin. Ayniqsa, 2024-yilning "Yoshlar va biznesni qo'llab-quvvatlash yili" deb e'on qilinishining o'ziyoq biz yoshlar hayotida muhim ahamiyat kasb etdi. Biz yoshlar uchun har tarafдан ochilayotgan imkoniyat eshlari esa yurtimiz ravnaq uchun xizmat qilishda qo'shonot bo'ladi, desak mubolog'a bo'lmaydi.

"Yoshlar haqida gap ketganda, men doim bir narsani o'layamay. Mana, bugungi kunda qancha-qancha yoshlarimiz chet ellarda ta'lim olmoqda, mehnat qilmoqda. Albatta, ularning orasida o'z yo'lini topib, begona yurtda hech kimdan kam bo'lmaydi.

yashayotganlari ham ko'p. Lekin Vatan sog'inchli har qanday odamni ham qiyinadi. Shuning uchun ular bilan doimo aloqa o'rnatish, ularning huquq va manfaatlarini himoya qilish, yurtimizga qaytish istagida bo'lganlarini qo'llab-quvvatlash bo'yicha ishlari kuchaytirishimiz zarur", degan edi Prezident Sh. Mirziyoyev. Bu so'zlar ortida albatta, biz yoshlarga qaratilgan yuksak e'tibor, eng qurbonli qurbonli qo'lg'ib turibdi. Bu esa albatta, biz yoshlar uchun zimmamizdagi katta mas'uliyat demakdir. Va bu har birimizning qalbimizda yurt kelajigiga nishbatan daxldorlik tuyg'usini uyg'otishi tabiy.

Men ham yaratilgan mana shunday keng imkoniyatlardan samarali foylangan holda, zamonaviy bilimlarni puxta egalib, kelajakda vatanimiz ravnaq, yurtimiz farovonligi uchun bor bilim va sa'lohiyatimiz ishga solaman. Uning tinchligi men uchun har narsadan ustundir. Axir, Vatan mening taqdirimda, qonimda va Jonimdadir.

Yorqin kelajak sari

Zarina RUZIMURATOVA,
 Iqtidorli talabalarning ilmiy-tadqiqot faoliyatini tashkil etish bo'limi boshlig'i.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev tashabbusi bilan O'zbekiston yoshlar ittifoqi tashkil etilib, 30-iyun sanasi mamlakatimizda "Yoshlar kuni" deb e'on qilingan. Bundan tashqari, O'zbekiston amaliyotida butunlay yangi tizim, ya'ni, yoshlarning turli dolzarb muammolini o'rganish bilan shug'ullanadigan maxsus – Yoshlar muammolarini o'rganish va istiqbolli kadrlarni tayyorlash instituti tashkil etildi.

sharoitlar yaratish hamda talabalarning darsdan keyingi bo'sh vaqtinani mazmuni o'tkazish, ularning qobiliyatlari va intilishlarini maqsadli yo'naltirish, olingan nazariy bilimlarni mustahkamlash, amalda qo'lash ko'nikmalarini hosil qilish, kasbiy mahoratlarini oshirishga keng imkoniyatlar qurish masadida fan-teknik-konstruktorklik, muhandislik va boshqa soha to'garaklar tashkil qilingan.

Institutda barcha fakultet va kafedralarda turi yo'nashlar va mutaxassisliklar bo'yicha iqtidorli talabalarни saraboliyindiktori yordamida ilmiy faoliyatga qiziqqan, mustaqil fikr ga ega, qobiliyati yoshlarni dastlabki kursdanqo tanlab olish an'asini yo'lg'a qo'yilgan. Ular salohiyatlari professor-o'qituvchilar hamda tegishli sohalarda yuqori natijalarga erishgan malakali mutaxassislariga "Ustoz-shogird" an'asini assosida biriktilish, turli tanlovlardan olimpiyalardan qatnashishi ta'minlaydi. 2023-yilda institut talabalaridan 8 nafari nomdor davlat stipendiysi sohibi bo'lganligi ham bu yo'nalishda tizimli ishlar to'g'ri yo'lg'a qo'yilganligining samarasidir.

Bundan tashqari, institutda iqtidorli talabardan iborat Yosholar akademiyasi faoliyati yo'lg'a qo'yilgan. Talabarga zamonaviy bilim berish bo'lsa, ikkinchi yo'nalish – yoshlar bandligini ta'minlashdir. Ayniqsa, yoshlarning asosiy qismini tashkil etgan oly ta'min tizimida ham bir qator samarali islohotlar obil borilmoqda. Xususan, Buxoro muhandislik-teknologiya institutda talabalarning texnik-konstruktorklik va muhandislik yo'nalishidagi ko'nikmalarni rivojlanishiga va ularga zarur.

Ma'rifatga sarflangan sarmoya katta foyda beradi

tomonidan yoshlarni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan yil nomining berilishi yoshlarimizni har tomonlama qo'llab-quvvatlash borasidagi islohotlar ortga qaytmas tus olayotganini anglatdi. Ularin tadbirkorlikka jabol etishiga va yangi innovation loyihalarni yaratishga undaydi. Shu bilan birga, yangin o'tg'an yillarga nazar tashlaydigan bo'sak, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 30-iyundagi "O'zbekiston Respublikasi yoshlarni oid davlat siyosatini tubdan ishl qilish va yangi bosqichga obil chiqish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmoniga muvofiq, yoshlar masalalarida alohida tashkilot – Yoshlar ishlari agentligi tashkil etilganligi ham kejajak avlod kamoloti yo'lda muhim qadam bo'ldi.

Yaqindagina davlatning rahbari Respublikasi Ma'naviy va ma'rifat kengashining kengaytirilgan majlisida jamiyatimizda kitobxonlik madaniyatini oshirish bo'yicha ishlar kelgusida ham davom etirilib, bu borada "Yoshlar uchun – ming kitob" loyihasini amalga oshirish bo'yicha alohida qaror qabul qilinganligini alohida ta'kidladi. Unga ko'ra, kelgusidan boshlab farzandlarimizga qo'shbat beradigan eng mashhur ilm-ommmabog' kitoblarini o'zbek tiliga tarjima qilib, maktab va kutubxonalarga bepul tarqatish yo'lg'a qo'yilishi bo'zdida tutilgan.

Yoshlarimizning o'z oldiga katta marralarni qo'yib, ulgara enishishlari uchun keng imkoniyatlarni yaratish va har tomonlama ko'mat berish bugun barcha rahbarlar oldida turgan eng ustuvor vazifa bo'lishi zarur. Shundan yoshlar shaxqimizning asriy orzu-umidlarini ro'yobga chiqaradigan buyuk va qudratli kuchga aylanadi.

Dunyo tajribasidan biliishimiz mumkin, ki, yosh avlodni har tomonlama barkamol etib voyaga yetkazish uchun sarflangan sarmoya jamiyatga o'n, yuz barobar bo'lib foyda keltiradi. Shunday ekan, bugun yoshlarimiz uchun qancha sarmoya kiritak ham, kam. Yoshlarimiz ham bunday sharoitlardan imkon qadar foydalanim, O'zbekiston rivojiga o'z hissasini qo'shishiga astoydil harakat qilishi darkor.

Ishlab chiqarish va ta'lim o'rtasida integratsiya

Firuz RAHIMOV, Qurilish materiallari va konstruksiyalari texnologiyasi kafedrasi mudiri, PhD, dotsent.

Mamlakatimizda istiqolning dastlabki yillaridan boshlab ta'lim-tarbiya tizimini tubdan isloh qilishga alohida e'tibor qaratilib, yoshlarning jahon andozalarini darajasida zamonaviy bilim va kasb-hunarlarini egallashi, jismonian va ma'nani yetuk insonlar bo'lib ulg'ayishi, ularning qobiliyat va iste'dodini, intellektual salohiyatini yuzaga chiqarish borasida ulkan ishlar amalga oshirilmoqda.

Keyingi yillarda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti va Vazirlar Mahkamasining sohagi oid ko'plab farmon, qaror va farmonlari qabul qilingan bo'lib, ular tom ma'noda ta'lim tizimida o'zgarish va yangilanishlarni amalga oshirishga asos bo'lib xizmat qilmogda. Xususan,

Ushbu qaror va farmonlar ijrosini ta'minlash, shuningdek, ishlab chiqarish va ta'lim o'rtasida integratsiyani chugurlashtirish maqsadida Buxoro muhandislik-teknologiya instituti Qurilish materiallari va konstruksiyalari texnologiyasi kafedrasi professor-o'qituvchilariga rahbarligida kafedra biragi tizilgan "Qurilish materiallari, buyumlari va konstruksiyalarini ishlab chiqarish" ta'lim yo'nalishi talabalarning analigi mashg'ulotlari Buxoro viloyati Kogon tumonida joylashgan "KNAUF Gips Buxoro" MChJda olib bo'rilmoqda.

Prezidentimizning 2019-yil 8-oktabrda "O'zbekiston Respublikasi oly ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiysini tashdiqlash to'g'risida"-gi farmoni va 2017-yil 27-iyuldag'i "Oliy ma'lumotli mutaxassislar tayyorlash sifatini oshirisha iqtisodiyot sohalari va tarmoqlarining ishtirokinini yanada kengaytirish chor'a-tadbirlari to'g'risida"-gi qarori oly ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustuvor vazifalarini kelib chiqqan holda, kadrler tayyorlash mazmuni tubdan qayta ko'rish, xalqaro standartlar darajasiga mos olyi ma'lumotli mutaxassislar tayyorlash uchun zurna sharoitlar yaratilishi ta'minash nazarda tutilgan.

Bu kabi o'quv mashg'ulotlaringa ishlab chiqarish korxonalarida tashkil etilishi talabalarning kelgusida o'z ta'lim yo'nalishlari bo'yicha yetuk mutaxassis bo'lishlari uchun xizmat qiladi.

Akbar AZAMATJONOV,
Texnologik jarayonlarni boshqaruvi
tizimlari fakulteti talabasi.

2024-yilning "Yoshlar va biznesni qo'llab-quvvatlash yili" deb e'lon qilinishi biz yoshlarga ham katta ishondan va mas'uliyat yukladi. Bu ishondan oqish uchun har bir yosh o'z salohiyatini namoyon etib, O'zbekistonimiz ravaqniqa o'z hissasini qo'shishi kerak. Yurtimiz yoshlari shu yo'lda sidqidildan birlashsa, buyuk tarixiga ega O'zbekistonning kelajagi ham buyuk bo'ladı.

So'nggi yillarda mamlakatimizda yoshlarni qo'llab-quvvatlash sohasida

qonunchilikda ko'plab yangiliklar qilinmoqda. Xususan, "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi Qonunning 5-moddasida yoshlarga oid davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari belgilangan. Ushbu yo'nalishlarda davlat tomonidan yoshlarni qo'llab-quvvatlash basorida qanchalik ulkan vazifalar qamrab olinganligini, endilikda mazkur qonun yoshlarga qanday imkoniyatlarni kafolatlayotganini ko'rish mumkin. Shuningdek, qonunda yoshlarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning qo'shimcha chora-tadbirlari, iqtidorini yoshlarni, yoshlar tadbirkorligini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning kunduzi ta'lim shakli bo'yicha 2 000 ta qo'shimcha grant o'rinalri ajratildi. Shuningdek, tavsiyanomaga ega xotin-qizlarga

ro'yxatdan o'tish jarayonida tanlangan bakalavriat ta'lim yo'nalishlari ustuvorligiga qarab dastlab davlat granti, keyinchalik to'lov-kontrakt asosida tanlovida ishtirok etish bo'yicha qo'shimcha imkoniyat beriladi.

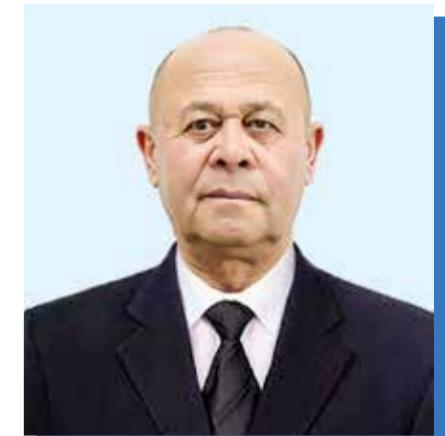
Muhim o'zgarishlardan yana biri - o'qishta kirishda xotin-qizlar va imkoniyati cheklangan yoshlarni uchun grantlar ajratilganligi. Eng muhim, o'tgan yildan boshlab davlatimiz xalqaro va nodavlat olyi ta'lim muassasalariga grant berishni boshladи. Bilimi bor, ammo moddiy taraflama qiyanglan yoshlar uchun bu katta imkoniyat.

Shunday ekan, biz yoshlar Yangi O'zbekistonning yuksalishi uchun bir tan-u, bir jon bo'lib harakat qilaylik!

Mashinasozlik texnologiyasi kafedrasi istiqbollari

Nasullo O'RINOV, Mashinasozlik texnologiyasi kafedrasi mudiri, texnika fanlari nomzodi, dotsent.

Mamlakatni barqaror rivojlantirishda kadrar tayorlash sifatini oshirish, inson kapitalini mehnat bozori talablariga moslashtirish, oly ta'lim bilan qamrov darajasini oshirish, xalqaro standartlar asosida yuqori malakal, kreativ va tizimli fikrlaydigan, mustaqil qaror qabul qila oladigan kadrar tayorlash, ularning intellektual qobiliyatlarini namoyon etishi va ma'naviy barkamol shaxs sifatida shakllanishi uchun zarur shart-sharoit yaratish olyi ta'limni rivojlantirishning strategik vazifalarini hisoblanadi.

ing olti nafari mashinasozlik texnologiyasi kafedrasida faoliyat yuritish kelyapti.

Universitet professori Ramil Nejmetdinov o'quv mashg'ulotlarini o'tkazish bilan bir vaqtida, kafedra doktoranti D. Abdullaeva bilan "Mexanik va fizik-teknik ishlov berish texnologiyalari va jarayonlari, Stanoklar va asbob-uskunalar" ixtisosligi bo'yicha "Texnologik jihozni mantiqiy boshqarish dasturlarini shaxsh va ishlab chiqish" mavzusida ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borilmoqda.

O'shma ta'lim dasturi asosida tashkil etilgan "60720800 - Avtomatizatsiya va оборудование машиностроительного производства и технология машиностроения" ta'lim yo'nalishi bo'yicha "STANKIN" Moskva davlat texnologiya universitetining dotsentlari - R. Pushkov, C. Pushkarev, M. Charuyeskaya, Y. Kryuchkova ixtisoslik fanlari bo'yicha 2023-yilning mart-yuniy oylarida zamonaviy texnologiyalar asosida mashg'ulotlar olib borishdi. Mashinasozlik texnologiyasi kafedrasining 12 nafr professor-o'qituvchisi 20-yundan 20-avgustgacha "STANKIN" Moskva davlat texnologiya universitetida "Современные подходы к организации, оптимизация и эксплуатации машиностроительного оборудования и производства" yo'nalishi bo'yicha malaka oshirish kursida ishtirok etishdi.

Xulosa qilib aytganda, Buxoro muhandislik-teknologiya institutining mashinasozlik texnologiyasi kafedrasida ilmiy izlanishlar olib borayotgan doktorantlari, iqtidorli talabalarni sohaning ilmiy mavzular bilan shug'ullanishlari, ilmiy-tadqiqot mavzulari bo'yicha tajriba-sinov ishlari uchun barcha sharoitlar yaratilgan. Bunda unumli foydalanshan orqali yuritish ta'raqqiyoti uchun xizmat qiladigan malakal kadrarni yetishtirishni maqsad qilganuz.

Me'morchilikda restavratsiya muammolari

Inomjon TOJIYEV, Bino va inshootlar qurilishi kafedrasi mudiri, dotsent.

O'zbekiston - qadim tarixga, o'zining moddiy va ma'naviy boyliklariga, mahobatli me'moriy yodgorliklariiga ega yurtdir. Mamlakatimizda moddiy-madaniy meros obyektlari soni 8 350 dan ortiq bo'lib, ularning 4 748 tasi arxeologiya, 2 252 tasi arxitektura, 678 tasi mahobatli san'at obyektlari, 532 tasi esa diqqatga sazovor joylar hisoblanadi. Shundan, Buxoro viloyati hududida 287 ta arxeologiya yodgorligi, 508 ta arxitektura yodgorligi, 17 ta diqqatga sazovor joylar, 17 ta monumental san'at yodgorliklari mavjud.

O'zining takrorlanmas obidalari bilan nom qozongan Buxoroda IX asrdan XVIII asrgacha qurilgan maqbaralar, madrasalar, masjidlar, gumbazli savdo inshootlari, saroylar va minoralar alohida ahamiyatga ega. Bugungi kunda bu me'moriy yodgorliklarni asl holica saqlab qolish muammosha aylanib bormoqda. Chunki yodgorliklarning ta'mirga muhtojligi kundan kunga oshib bormoqda. Masalan, Abdulazizxon, G'oziyon madrasalari, Ma'g'oki attoriy, Namozgoh masjidlari va boshqalar shular jumlasidandir.

Qadimdan ma'lumki, me'moriy obidalarga taalluqli bo'lgan ta'mirlash ishlarini bajarish uchun ularni barpo etishda ishlatalgan qurilish materiallari tarkibi va konstruksiyalar xususiyatlari obdon organish talab etiladi. Bu boroda buyuk tarixchi olim Abu Bakr Muhammad ibn Ja'far Narshaxiy tomonidan X asrda yozilgan Buxoro tarixi,

L. I. Rempel tomonidan yozilgan "Далёкое и близкое...", O. Suxareva tomonidan yozilgan "Квартальная община позднефеодального города Бухары", R. Zaxidov tomonidan yozilgan "Мечмурлий сан'ати ва ме'mor olami", shuningdek, M. Bulatov, G. Pugachenko singari o'zbekistonlik olim va

tadqiqotchilarning Buxoro va uning tarixiy obidalari haqidagi bir qancha muhim ma'lumotlarini inobatga olishimiz mumkin.

Yurtimizda yodgorliklarni ta'mirlash va saqlash basorida olib borilayotgan ishlarga, erishigan natijalarga qaramasdan, shahrimizda yodgorliklarni soni ko'p bo'lgan

ligi va tajribali mutaxassislar yetishmovchiligi sabab, bugungi kunda ta'mirga muhtoj inshootlar ham talaygina. Aksariy olib borilgan ta'mirlash ishlari mahalliy ustalar tomonidan bajarilayotganini inobatga olsak, xato va kamchiliklarga yil qo'shavatida, yodgorliklarni qimmatiga pasayishiga va ularning yomon ahvoliga kelib qolishiga sabab bo'lmoida. Faqatgina zamonaviy restavratsiya mabktalarini tashkil qilish va ta'mirshunoslikni churur tadqiq etgan holida yodgorliklarning ijobji ta'mirlanishiga erishishimiz mumkin!

Yugoridagilardan kelib chiqib shunday xulosa qilish mumkinki, me'moriy yodgorliklar texni holati qoniqarli turishi, obyektlarni restavratsiya qilish yoki qayta tiklamay turib tasavvur qilish qiyinligini inobatga olib, ularni ta'mirlash vaqtida asarning dastlabki ko'rinishida tiklash, asl materialni asl texnologiya bo'yicha qo'llash, tarixiy materiallarga minimal aralashish, restavratsiyada materialning haqiqiyigini hurmat qilish tamoyillari ko'zda tutilishi shart. Shundagina yodgorliklarni kelajak avlodlarga o'z qimatini yo'qotmasdan, asl holicha yetib borishini ta'minlagan bo'lmiz.

Talabalar salohiyatini oshirishda zamonaviy bilimlarning ahamiyati

Faxridin XABIBOV, Arxitektura-qurilish fakulteti dotsenti.

Sunnatulla BO'RONOV,
katta o'qituvchi.

Mexanika asoslari kafedrasida bugungi kunda nazarii mexanika, texnik mexanika, materiallar qarshiliqi, qurilish mexanikasi, amaliy mexanika, mashina va mexanizmlar nazariysi, mashina detallari va muhandislik texnik ishlarni dasturiy modellashtirish fanlaridan dars mashg'ulotlari olib borilmoqda.

Ishlab chiqarish sanoatining barcha tar-moglarini mexanik jarayonlarsiz tasavvur qilib bo'lmaydi. Ayniqsa, qurilish sohasida materiallarning xossalarni aniqlashda kafedrada olib borilayotgan fanlarning o'rni juda katta. Kafedrada Germaniya Federativ Respublikasining "Gunt" firmasi tomonidan ishlab chiqilgan ilmiy hamda o'quv laboratoriyalari olib kelingan. Ushbu laboratoriya qurilmalarda nafaqat institutda tahlis olayotgan talabalar, balki ilmiy ish qilayotgan dokto-rantlar ham o'zlarining ilmiy ish natijalarini olishda foydalanshimoqda.

Bugungi kunda raqamlashtirilgan tizim-lardan intensiv foydalish bilan axborot asriga tez o'tish kuzatilmoqda. Bu esa soha

bitiruvchilaridan muhandislik ko'nikmalarini hamda dinamik fikrlash darijasi oshirishni talab qildi. Zamonaviy oly ta'lim ishlab chiqarishda texnologik jarayon va tizim-larni loyiylashtirish jarayonlari funksiyalari bajaradigan murakkab mehnat turlari ish-chilarini tayyorlash, shuningdek, malakali pedagogik hamda ilmiy xodimlarni yetish-tirisha qaratilgan bo'lib, YUNESKO ta'limining xalqaro standart tasnifiga muvofiq oly ta'lim murakkablik, ixtisoslikning yuqori daramasida o'qtishni talab qildi.

Amaliy bilimlар sohasida zamonaviy davrning yuksak talabalariga javob berishi kerak bo'lgan texnika oly o'quv yurtlarning zamonaviy bitiruvchilaridan yuqori bilimga ega bo'lish talab etiladi. Bo'la jum mu-taxassislarni tayyorlashda zamonaviy bilim

ko'nikmalarini amalda qo'llay olish darajasi juda katta ta'sir ko'ssatadi. Bu bilimlarning asosiy yo'nalishlarini o'zlashirishda sa-maradorlik darajasini oshirishga yordam beradi. Aynan kafedrada o'qtillib kelinayotgan muhandislik texnik ishlarni dasturiy modellashtirish fani barcha turdag'i texnik soha ta'lim yo'nalishi talabalarini ishlab chiqarishda zamonaviy yondashish ko'nikmalarini shakllantirishda, jarayonlarning optimal rejimlarini aniqlashda, iqtisodiy samaradorlik oshirishda katta ahamiyatiga ega.

Jumlordan, oziq-ovqat sanoati texnologik mashinalar va jihozlar ta'lim yo'nalishlarini, oziq-ovqat mahsulotlarni ishlab chiqarish va qayta ishlash texnologiyasi (mahsulot turlari bo'yicha), oziq-ovqat sanoati mashinalari va agregatlar uchun qolnilaridagi asosiy jarayonlarni tahlil qilishda kompyuter modeldaridandan foydalanish, jarayonlarni kiruvchi va chiquvchi kattaliklarini hisobga oлган holda ularni rational rejimlarini aniqlay olish hamda ushu jarayonlarni amalg'a oshiruvchi energiya tejamkor, optimal gidrodynamic qom strukturalariga ega sanoat qurilmalari loyiylashtirish hamda yaratilgan modeldarla ishlab chiqarish darajasiga teng bo'lgan sinovdan o'tkazish ko'nikmalarini shakllantirilmoqda.

Shuningdek, neft va gazga qayta ishlash sohasida ham o'ta murakkab vaziyat barchamizdan ertangi kuminizni ko'rish, is-tqbolimizni belgilab olish, avalo, eskicha qarashlar qolipidan va umrini o'tab bo'lgan usullardan to'liq voz kechishni talab etadi. Bu jarayonda bizning asosiy vazifamiz - ishlab chiqarishni texnik va texnologik ji-hatdan uzuksiz yangilab, sohani bugungi kun zamonaviy bilim, ko'nikmalariga ega kadrlar bilan to'liq borish, doimiy ravish-daiinchilik imkoniyat va zaxirlarini izlab topish, iqtisodiyoti da churuk qizgishlarini amalg'a oshirish, sanoatni modernizatsiya va diversifikasiya qilishni izchil davom ettirishdan iborat.

"Najot ta'limda, najot tarbiyada, najot bilimda"

Akmal SALOXOV, Paxta va yengil sanoat texnologiyalari fakultetining Yoshlar bilan ishslash bo'yicha dekan o'rinsobasi.

Buxoro jadidchilik harakatining asoschilaridan biri Abdurauf Fitratning ma'rifatparvar g'oyalari, ta'lim-tarbiyaga oid qarashlari, bag'rikenglik va yoshlar faolligi masalalariga bo'lgan munosabati, yosh avlodga tolerantlikka oid g'oyalarni eng avvalo, ta'lim jarayonida, shuningdek, darsdars tashqari olib boriladigan tarbiyaviy vositalar yordamida singdirilishi va shakllantirilishi muhim vazifalarimizdan biridir.

Abdurauf Fitrat ma'rifatparvar olim, mashhur yozuvchi, dramaturg, tarixchi, adabiyotshunos. Turkistondagi ma'rifat-parvarlik harakati va "Yosh buxoroliklar" partiyasining asoschilaridan biri, birinchi o'zbek professori bo'lgan. U o'ziga "Fitrat" (bu so'z arabcha "yaratilish", "tabiat, tug'ma tabiat" manolarini anglatadi) ta-xalusini tanaydi. Milliy taraqqaiparvarlar g'oyasining muhim tarkibiy qismalaridan yana biri - tarixiy o'rnatish rivojlantirish, tarixdab saboq chiqarish bo'lgan. Abdurauf Fitrat 1917-yilda bu haqda shunday yozgan edi: "Tarix millatlarning o'mishini, taraq-qiyotini hamda tanazzulining sabablarini o'rganaturg'on ilmdir."

XIX asrning oxirda Buxoroga kirib kelgan ma'rifatparvarlik harakati ma'rifiy, ijtimoiy-siyosiy oqim sifatida mamlakatimiz tarixida muhim o'rinni egallaydi. XX asrning boshlarida o'z tarraqqiyot cho'qqisiga ko'tarilgan bu yo'nalish mintaqada milliy uyg'oniş, milliy g'oya va milliy mustaqallik uchun kurashni boshlab berdi. Fitrat takid-laganidek, "Agar saodat, izzat, osoyishitalik, rohat, sharaf, nomus va e'tibor kerak bo'sa, tezroq avlod tarbiyasi usullarini bilib olib, bolalarimizni shu usul va qoidalar asosida tarbiya etishimiz lozim".

Abdurauf Fitrat yosh avlodni tarbiyasi, nodor va johil bo'lmasisliklari uchun xotin-qizlar ma'rifatli va bolalar tarbiyasi dan xabardorligini muhim deb hisoblaydi. "O'iladagi mushkul vazifa go'dak tavalludan so'nngi er-xotin bo'yiniga tushadigan farzand tarbiyasidir", deb ta'kidlaydi. Chunki avlod tarbiyasi - millat tarbiyasi deb, Fitrat "millat onasi" degan g'oyani ilgari suradi va bunda millat kelajagini ko'radi. Uning fikriga ko'ra, jamiyatning, davlatning nufuzi, shon-shuhratni ko'p jihatdan oildada

gi ota-onalarning o'z farzandlarini vaqtida uylantrishi, yangi oilan yuzaga keltirishi va yosh avlodning tarbiyasi bilan bog'liq.

Shunday qilib, O'zbekiston xalqining ijtimoiy-falsafiy fikrlar tarixida yoshlar, bag'rikenglik muammolarining o'ziga xos tarza yoritilishi amaliy ahamiyatiga molik merosdir. Undan mamlakatimizda fugarolli jamiyatini qurish va ta'lim-tarbiya jarayonini rivojlantirish uchun muhim ma'naviy-g'oyaviy manbalardan biri sifatida foydalanshisoq.

Dual mashg'ulotlarning o'ziga xosligi

Gulinoz RUZIYEVA, Ovgatlanishni tashkil etish va servis kafedrasini o'qituvchisi.

Dual ta'lim tizimi ixtisoslashgan ta'lim turi bo'lib, talabaga nazarii bilimlarni ta'lim muassasasida, amaliy ko'nikmalarni esa bevosita ish joyida, ya'ni tashkilotda olish imkoniyatini yaratib beradi. Dual ta'limining asosiy maqsadi – ta'lim muassasasi va ish beruvchilarining sa'y-harakatlarini amaliy mashg'ulotlarning asosiy o'mish sifatida birlashtirib, talabalarning kasbiy tayyorgarlik sifatini oshirishdan iborat.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 29-martdag'i "Professional ta'lim tizimida dual ta'limni tashkil etish chora-tadbirlari haqidagi" gi 163-son qarori ijsorisini ta'minlash maqsadida Kimyo'viy va oziq-ovqat texnologiyalari fakultetining aholi va turistlar ovgatlanishi tashkil qilish servisi yo'nalishida tahlis olayotgan talabalarining "Pasquale" MCHDja vadvalasida amaliy mashg'ulotlari olib borilmoqda.

Jumladan, 113-20-guruh talabalari

ishtirokida ovgatlanish mahsulotlari ishlab chiqarish texnologiyasi fanidan navbatda amaliy mashg'ulot darsi o'tkazildi. Kasbiy dual ta'lim tizimining konsepsiysi o'quv va ishlab chiqarish jarayonlarini birlashtirish orqali mutaxassislar tayyorlashda amaliy yo'nalishni kuchaytirishga asoslanadi. Bu esa o'quv muassasalarini bitiruvchilarining kasbiy harakatchanligini sezilar darajada oshiradi.

Dual ta'lim tizimi samaraliva moslashuv-

chan mezanizm bo'lib, turli sohadagi

kxonalar tomonidan bozor iqtisodiyotining zamonaviy sharoitlarida talab yuqori bo'lgan malakali mutaxassislar tayyorlash imkonini beradi. Bunday mashg'ulotlarning tashkillashtirilishi talabalarning amaliy bilimlarni rivojlantirish uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

Qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish – davr talabi

Sobir SAIDOV,
Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektor.

Bugungi kunda dunyo miqyosida bo'lgani kabi energiya tejovchi manbaalardan foydalanuvchilar soni yurtimizda ham tobora ortmoqda. Bu borada quyosh panellari – qulay energiya resursi manbai hisoblanadi. Barcha tarmoqlarda qayta tiklanuvchi energiya manbalarini keng joriy etish, energiya samaradorligini oshirish orqali energiya taqchilligi qoplanishimi ta'minlashga alohida e'tibor qaratilmoqda. Quvonlisi, olib borilayotgan islohotlarning barchasi davlatimiz rahbari tashabbusi bilan amalg'a oshirilmoqda.

chiligidagi ilmiy izlanishlarda O'zbekistonda shamol energiyasidan foydalanish bo'yicha istiqbolli hudo-lar aniqlangan. Ushbu huddudlarga Qoraqalpog'iston respublikasi janubiy qismi, Navoiy viloyati va Buxoro viloyatining G'ijduvon va Peshku tumanlarigacha bo'lgan maydonlar kiradi.

Xususan, Buxoro viloyatida Yashil energetikanı

har birining qiymati 650 million AQSh dollariga teng bo'lgan shamol elektr stansiyanini loyiylashtirish va qurish ishlari amalg'a oshirildi. Mazkur hujalar Prezidentning tashabbusi asosida, aholini elektr ener-

giiyasi bo'lgan ehtiyojni qondirish maqsadida amal-

ga oshirilmoqda. Ushbu maqsadlarga erishish bir vaqt-

ning o'zida "yashil" iqtisodiyot uchun kadrlar tayyorlash-

zaruritini ham ko'dalang qo'yadi. Oliy o'quv yurtlari-

da "yashil" iqtisodiyotga o'tish uchun eng zarur mu-

taxassislar bo'yicha, jumladan, mugobil (quyosh va shams) energetika, shuningdek, suv va yer resursi-

laridan samarali foydalanish yuzasidan muhandislar, iqlim xavfini baholash, bioiqtisodiy bo'yicha malakali mutaxassislar tayyorlashni yo'lg'a qo'yish muhim hisoblarni.

Buxoro muhandislik-teknologiya institutida ham

Yashil energetikanı rivojlantirish maqsadida quyosh panellarini o'rnatish bo'yicha Oliy talim, fan va innova-

tatsiyalar vazirligi tomonidan tasdiqlangan dasturga asosan, 400 kvTli quyosh paneli

lari o'rnatildi. Buning natijasiga 60 foiz elektr energiyasi tejash imkoniyati yaratildi.

Bu borada institutimiz olimlari tomonidan past bosimli suv oqimlariga moslashtirilgan samarad-

vertikal o'qli mikro gidroelektr stantsiyasini yaratish, sun sati o'zgaruvchan sug'orish kanallari uchun ikki

rotori mikro hidroelektr stantsiyasini yaratish, ener-

giya 'lchash vositalari va boshqarish tizimlarini ishlab

chiqish, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini loyiylas-

halash, o'rnatish va xizmat ko'rstatish, yashil energetika sohasi bo'yicha mutaxassislar malakasini oshirish va

qayta tayyorlash yo'nalishlarida ilmiy-amaliy loyiylar-

da amalg'a oshirilish kelimoqda.

Gazetamizning ushbu sonini tayyorlashda ko'rsatgan yordami va hamkorligi uchun institut rektori Sadoqat Siddiqova, prorektor Doniyor G'afurov va matbuot kotibi Malika Shukrulloyevaga minnatdorlik bildiramiz.

Қўйнақ Кенитининг буғунги қиёфаси

Яратувчаник ҳисси билин яшайди

Отабек қурувчилик касбини танлаганидан бўён Ватани, ҳалқи учун елиб-ютуриб, барчанинг ишончини оқлашга одатланган. Бу хислатни уустозларидан ўрганди. Колаверса, хонадондаги ҳавас қўлгулик муҳит, ота-онасининг насиҳатлари уни шундай тарбиялади.

Самарқанд вилоятининг Пай-арик туманинди Сарифозор маҳалласида униб-ўсан Отабек Эргашев мактабни битиргач, Самарқанд давлат архитектура-курилиш университетидаги таҳсил олиб, имтиёзли диплом билан тутгатди. Дастрабки иш фаолиятини вилоят Курдилаш ва ўй-жой коммунал хўжалиги бошқармасида бошлади. Сўнгра "Юксалиш" масъулияти чекланган жамиятда мухандис бўлиб, Пахтачи, Нуробод туманларида фуқаролик бинолари курилишда рафошлик кўрсатди. Шу жараёнда иктидорини намойни килди, раҳбарларнинг назарига тушди.

Малакали қасбдошлар ва мутахассислар унинг атрофига бирлашди. 2023 йили таҳрибасига тайин, "Шукрона сити" масъулияти чекланган жамиятни ташкил килди. Айни замонда Отабек Эргашев катта жамоани бошқармоқда. У янги режалар устида куну тун ишлаб, кўл остидагиларга куч-куват бағишланади. Уларни уларни порлок истиқбол, Ватанини севиши, унинг ободлигига хисса кушишга ундумомада.

Отабек Эргашев курилиш, ободон-

лаштириш, ишлаб чиқариши соҳаларида янгилик яратиб, ёшларни иш билан тамимлашга астойдил киришган. Унинг сайди-харакатлари тубайлии жамият махаллий ва хорижий техноло-гияларга асосланган инновацияни очимдаги бинокор-лик материалларни кўллаб, ўй-жойлар, маданий объектлар бунёд этиши билан банд. Тиниб-тинчимас Отабек вилоятининг қайси гўшасига бора, ўз меҳнати синган иморатларга ҳавас билан термуди. Уларда заҳматли меҳнати, қалб кўри борлигини гурурланиди. Файратли курувчи ҳозирда жамоasi билан Кимёгарлар кўргонидаги Нурли келажак махалласида 7 каватли бино куришишни таҳдидига көзга келиб, ўйларни жихатдан заифлиги ошиб бориши аник. Колаверса, ўтган асрнинг 50-60 йилларидаги қад ростлаган хонадонлар бугунги талаба мос келмай қолмоқда. 3128 нафар аҳоли истиқомат килаёттган Паррандачилик махалласидаги иккӣ қаватли ўйлар хакида ҳам шу фикрини билдириш мумкин. Шуну назарда тутуб реновация дастури доирасида махаллани босқичма-босқич

Ўзбекистон деганда дунё аҳлиниң кўз ўнгида, энг аввало, азим шаҳар – Самарқанднинг мовий гумбазларию асрлар қаъридан садо берувчи қўхна мадрасалари гавдаланса, ажаб эмас. Ҳар йили минглаб, балки миллионлаб сайдечларни ўзига чорлаб келаётган қўхна шаҳар том маънода юртимизнинг ташриф қозозига айланган десак, муболага бўлмайди.

Бугун ҳам вилоят маркази, шаҳар ва туманларда амалга оширилаётган улкан бунёдкорлик ишлари туфайли Самарқанд янада кўркам ва мафтункор қиёфага кирмоқда. Янгидан-янги иншоотлар, замонавий архитектура намуналари туфайли вилоят ҳамон дунё аҳлини лол қолдиришида давом этмоқда. Аҳоли фаровонлиги ва яшаш учун қулай муҳит яратилаётганидан самарқандликлар ҳам миннатдор.

Куйда қўхна Самарқанднинг янги қиёфасидан баҳраманд бўласиз.

Оҳаликда янги шаҳар бўлади

Янги Ўзбекистоннинг 2022 – 2026 йилларга мўлжалланган тараққиёт стратегиясида аҳолини жойлаштиришининг бош схемасини ишлаб чиқиши, реновация ва ўй-жойлар дастурлари асосида эскирган хонадонлар ўрнига 19 миллион квадрат метрдан зиёд ўй-жойларни барпо этиш, 275 мингдан ортик, онларнинг янги массивларга кўчиб ўтиши учун шароит яратиш каби устувор вазифалар белгилаб берилган.

Самарқанддаги "Sufat I.D." МЧЖ биринчилардан булиб ана шу ташаббус доирасида Самарқанд туманининг Паррандачилик махалласи ўрнига янги "Makorand city" шахарчисини барпо этиши ишларни бошлаб юборди.

– Мутахассисларнинг фикрича, ҳар қандай ишошиб вакт ўтиши билан эскириши, эмирилиши мумкин, – деди "Sufat I.D." МЧЖ раҳбари Гуланшоҳ Ҳамидов. – Кўп қаватли ўйлар ҳам ийлар давомида жисмонан ва маънави эскириб, сейсмик жихатдан заифлиги ошиб бориши аник. Колаверса, ўтган асрнинг 50-60 йилларидаги қад ростлаган хонадонлар бугунги талаба мос келмай қолмоқда. 3128 нафар аҳоли истиқомат килаёттган Паррандачилик махалласидаги иккӣ қаватли ўйлар хакида ҳам шу фикрини билдириш мумкин. Шуну назарда тутуб реновация дастури доирасида махаллани босқичма-босқич

тўлая янгилашга қарор килдик. "Сафо-лойиха" МЧЖ лойихачилари бунинг учун 62 гектар майдоннинг замонавий лойҳасини тайёрлаб, мутасадди иордалар руҳатини олиб берди.

Режага мувофиқ янги шаҳарчада 9,7 ва 5 қаватли 1845 та хонадон, 2 та МТТ, мактаб, оиласий поликлиника, спорт майдончалари, дам олиш ва маший хизмат масканлари курилади. Бинопар Оҳалик ва Миронкул туг багриларига монанд, ландшафт архитектурунни ўзида музассамлаштирганини алоҳида айтиб ўтиш зарур. Бинобарин, бу кишилоплар кепгусида туризм маркази сифатида аҳоли ва сайдечлар оқими кенгайдган жой сифатидаги танланган.

Тўғри, реновация мураккаб ва кўп вакт, мабlag талаб қилидиган жарабён. Шунга қарамасдан бунёдкорлар масъулиятли вазифани бажаришга киришгани барчага кувонч бағишлади.

– Маҳалламиз ташкил этилганига 70 йилдан кўп бўлди, – деди маҳалла роиси Манзура Махмудова. – Инфраструктура мазмунини ўзига яраша булиб, сув, газ, оқова сув таъминотидаги муаммолар мавжуд эди.

Президентимизнинг ташаббуслари билан маҳалламизда ҳам янгилини жарабони бошланди. Бу жарабён одамлар қалбига эзгулик олиб кириши баробарида маҳалламиз қиёфасини ҳам тубдан ўзгартиради.

Ташвишлардан ҳаловат излаб

Баҳор – яратувчаник, яшнатиш, атроф-худудни кўркмалаштириш фаслидир. Бу жараёнда коммунал хизмат, ободонлаштириш соҳаси ходимлари, айниқса, кўпчиликка ўрнак бўлишиади. Уларнинг буғунги фаолияти ҳақида билиш мақсадида Самарқанд шаҳрининг Сартепа даҳасида бўлдик.

– Табиат инсон матонатини ҳар доим синовдан ўтказиб келгани айни ҳақиқат, – деди "Самарқанд омад коммунални" МЧЖ профессионал бошқарув ташкилоти раҳбари Улугбек Ражабов. – Чор-атрофни яшилини буркаб юртимизга ташариф буорглиб бахор ҳаммага кувончи улашиб билан бирга, жамоамизнинг бу жараёнга нечоғлик тайёр эканлигиги ҳам синовдан ўтказиши. Айни замонда жамоа азволари кўли-кўлига тегмай ишлаттири. Ободонлаштириш бошқармараси ишчи-хизматчиликларни бақамти бўлиб, атрофни тартибида келтириш, ўзларига биркиртилган кўп қаватли ўйлар олди, йўлларни супириш, орастса килиб кўйишга астоидил киришишган. Бог-ролларни чинкинчилардан тозалаш, ҳудудга мевали ва манзарали дарахт кўчкатларни экиш ишлари жадаллик билан олиб борилмоқда. Хуллас, шу атрофдаги 5000 нафардан зиёд аҳолининг оғирини енгил килиш, зарур шарорит яратиши чинакан бел боғлашган. Бунинг учун етарли иш курорлари ва техникизмиз мавжуд.

Дарҳакат, ҳудудда меҳнат сурони авжиди, жамоа азволари енг шимариди

Улкан мажмуа қад ростламоқда

Сартепа – Самарқандга ўйлодш шаҳарча сифатида қад ростлаётган йирик аҳоли масканларидан бири. Ўттиз мингдан зиёд аҳоли истиқомат қилаётган худуд янги курилишлар ҳисобига йилдан-йилга кенгайиб, гўзал қиёфага кирмоқда.

Бош режа асосида тикланаётган кўп вактни ўй-жойлар, мактаб, МТТ, савдо ва маший хизмат кўрсатиш binolari, шифохона ва маданий объектлар масъсив кўргига кўрк кўшаштаглиги халимизни хушинуд этиб, эртагни кунга бўлган ишончини ошираётри.

Айни пайтда бу ерда вилоядаги энг улкан мажмуулардан бири, "Darjilina hall" маданий-майший кўнгилочар маркази курилиши нийосига етажтаги энтибара сазовордир.

– Тажрибали мөнбэр Убайдулла Ортикови раҳбарлигидаги "Ҳалол лойиха" хусусий корхонаси мутахассислари томонидан яратилган лойҳа асосида бунёд этиллаётган мажмууда айни пайтда сўнгги пардозлаш ишларини амалга ошираймиз, – деди пурратчи "Импотехстрой" МЧЖ иш юритувчisi Шерзод Ризиев. – Шу билан бирга, Хитой ва Туркия давлатларидан замонавий технологияларни олиб келиб, ўрнатяпмиз. Ҳалимизга куляй шарорит яратилгани аҳолини хушунд килмоқда.

Солинмоқда. Чунки келгусида юзлаб савдо дўконлари, экобозор, экопарк, кизиқарли ўйингоҳлар, ресторон, автотуарроҳ, маший хизмат нукталари шаҳар аҳолиси ва меконлар хизматида булиши режалаштирилган. Техамкор ва замонавий курилиши материјалларидан фойдаланилаётгани эса ишнинг унумдорлигини ошираётган.

Айтиш жоизки, ушбу марказ фойдаланишга топширилган 5 минг нафар ўйгит ва кизга иш ўрни яратилиши кўзда тутилган.

